

Aleksander Risteski

Decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu (notarialny nakaz zapłaty) w prawie macedońskim

1. Wstęp

Ochrona naruszonych lub zagrożonych praw podmiotowych, jako końcowy cel postępowań cywilnych, nie zawsze jest w całości realizowana w ramach postępowań kontradyktoryjnych i nieprocesowych (niespornych). Postępowania kognicyjne są postępowaniami, w których zapadają decyzje odnośnie do jakichś spraw prawnych, to znaczy zostaje określona treść ochrony prawnej dotyczącej jakiegoś stosunku prawnego. Czy w jakimś postępowaniu kognicyjnym zostanie zrealizowany końcowy cel ochrony prawnej, zależy od rodzaju ochrony prawnej, która jest udzielana w konkretnym postępowaniu, poprzez wydanie konkretnego wyroku – zasądającego, kształtującego lub ustalającego. Wyroki kształtujące i ustalające w pełni realizują cel ochrony prawnej z chwilą prawomocności orzeczenia. W odróżnieniu od wyroków kształtujących i ustalających cel ochrony prawnej udzielonej wyrokiem zasądającym nie jest realizowany z chwilą jego prawomocności. Końcowy cel ochrony prawnej w przypadku tych orzeczeń zostanie zrealizowany tylko, jeżeli dłużnik spełni świadczenie (*dare, facere, non facere, pati*), do spełnienia którego został zobowiązany prawomocnym wyrokiem zasądającym. Dłużnik może dobrowolnie spełnić świadczenie w terminie wskazanym w orzeczeniu. Jeżeli nie nastąpi dobrowolne spełnienie świadczenia orzeczonego prawo-

mocnym wyrokiem zasądającym, wierzyciel w celu zaspokojenia swojej wierzytelności musi zwrócić się do odpowiedniego organu i w odrębnym postępowaniu wnioskować o przymusowe spełnienie – w postępowaniu egzekucyjnym. Wierzyciel nie może i nie ma prawa własnymi działaniami zmusić dłużnika do spełnienia zobowiązania, ponieważ jest to prawnie zakazane. Postępowanie egzekucyjne jest ustawowo uregulowanym postępowaniem przymusowego spełnienia świadczeń, przez co zamyka się mechanizm ochrony prawnej praw podmiotowych¹.

Wejściem w życie ustawy o egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 35/2005, 50/2006, 129/2006, 8/2008, 83/2009, 50/2010, 88/2010, 171/2010 oraz 148/2011), począwszy od 26 maja 2006 r. uległ całkowitej zmianie macedoński system egzekucji orzeczeń sądowych dotyczących spełnienia świadczeń, decyzji wydanych w postępowaniu administracyjnym dotyczących spełnienia świadczenia pieniężnego oraz egzekucji kosztów sądowych, grzywien i kar porządkowych nałożonych w postępowaniu procesowym, postępowaniu w sprawach o wykroczenia, postępowaniu karnym oraz w postępowaniu administracyjnym. Przestał istnieć system sądowej egzekucji, a egzekucję zaczęli wykonywać komornicy – osoby fizyczne wykonujące publiczne uprawnienia, mianowane zgodnie z ustawą o egzekucji komorniczej.

Ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 83/2009), która weszła w życie dnia 1 lipca 2011 r.², do macedońskiego prawa egzekucyjnego wprowadzono nowy tytuł egzekucyjny – nową podstawę do przeprowadzania egzekucji przez komorników: decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu (art. 1 ust. 3, art. 2 ust. 2

¹ A. Janevski, T. Zoroska-Kamilovska, *Prawo cywilne procesowe, księga trzecia: Prawo egzekucyjne*, Skopje 2011, s. 3-4.

² W ustawie o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 83/2009) przewidziano, że ustawa ta wejdzie w życie dnia 1 lipca 2010 r., ale ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 88/2009) wejście w życie zostało przesunięte o rok, do 1 lipca 2011 r., jako podjęte w celu złagodzenia pierwszej fali kryzysu finansowego w Macedonii.